

ROVANIEMI

Vastaus kuntalaisaloitteeseen hoitajien hävikkiruokailusta

Olette tehneet aloitteen Rovaniemen kaupungin hoitajien hävikkiruokailusta 23.4.2022. Aloitteen julkaisupäivä on 25.4.2022.

Ehdotatte aloitteessanne kaikille kaupungin yksiköille (Pulkamontien terveysaseman osastot, palvelutalot, päiväkodit) yhtenäisen toimintamallin luomista hoitajien hävikkiruokailuun.

Rovaniemen kaupungin hallintosäännön 164 §:n mukaan aloitteen käsittelee se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla. Muun toimielimien kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsitellyjä.

Vastaus kuntalaisaloitteeseen:

Rovaniemen kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluissa valmistetaan n. 14 000 ateriala vuorokaudessa. Kuntoutussairaalaan ja palveluasumisen yksiköihin ruoka toimitetaan Näsmänkiepin palvelutalon keittiöstä ja varhaiskasvatuksen yksiköihin ateriat valmistetaan Kairatien tuotantokeittiössä.

Hävikkiruuan vähentämiseen on monia keinoja ja niitä onkin Rovaniemen kaupungilla jo pitkään käytetty tehokkaasti. Ns. laitospuokailussa hävikin vähentämisen keinoja ovat mm. tarkka asiakas/potilas- ja päiväkohtainen ateriatilaus sekä tiivis yhteistyö tilanteessa, jossa hävikkiruokaa syntyy tai ruoka ei riitä. Tilattu ateriamäärä eli asiakas- ja potilasmäärää vastaavat ruoka-annokset on tietenkin tarkoitettu kokonaisuudessaan asiakkaille/potilaille. Ruuasta maksetaan asiakas-/potilasmaksun yhteydessä.

Hävikkiruokaa syntyy näistä edellämainituista toimenpiteistä huolimatta. Hävikkiruuan määrä on luonnollisesti pitkäaikaisten asiakkaiden yksiköissä vähäisempi kuin päivittäin vaihtelevan asiakas- ja potilasmäärän yksiköissä.

Rovaniemen kaupungin kouluilta toimitetaan hävikkiruokaa ruuan jakelupisteisiin. Kyseessä on tuolloin ruoka, joka ei ole ollut tarjoilulinjastolla.

Laitoksissa potilaille ja asiakkaille jaetun ruuan jälkeen jakeluastioihin jäävä ruoka rinnastuu lähinnä tarjoilulinjastolla olevaan hävikkiruokaan. Linjastolla ollut hävikkiruoka on hinnoiteltu Rovaniemen kaupungin ruoka- ja puhtauspalveluiden hinnastossa. Hinta lämpimälle aterialla on 2 euroa / kilo.

Toivotte aloitteessanne hävikkiruokaa koskevan yhtenäisen toimintamallin luomista hoitajien hävikkiruokailuun. Koska hävikkiruuan ja verohallinnon määrittelemän ravintoedun määritelmän rajanveto ei ole kaikilta osiltaan täysin selvä, Rovaniemen kaupungin sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimiala tulee käymään verottajan kanssa ennakkollisen keskustelun tai hakemaan verottajan ennakkopäätöksen hävikkiruusta ja sen hinnoittelusta, ennen kuin se jatkaa hävikkiruuan toimintamallin selvittelyä ja luomista.

Liitteet:

Liite 1 Kvtes luku VI Kustannusten ja luontoissuoritusten korvaukset.

Liite 2 Verohallinto. Soveltavat vero-ohjeet. Luontoisedut verotuksessa.

Liite 1

Kvtes VI luku Kustannusten ja luontoissuoritusten korvaukset

4 § Pääateriasta perittävä korvaus

1 mom.

Työnantajan työpaikkaruokaloissa peritään pääateriasta (lounas, päivällinen, kouluaterian luonteinen ateria) toimivaltaisen viranomaisen päätöksen mukaan vähintään ravintoedun verotusarvon ja enintään omakustannushinnan mukainen korvaus.

Soveltamisohje

Laitosruokalan (ruokaa valmistetaan pääasiassa muille kuin henkilöstölle) omakustannushinnassa otetaan huomioon ruoka-aineiden hankinta- ja kuljetuskustannukset, ruokahuoltohenkilöstön palkat sosiaalikulunnuksineen ja arvonlisävero. Jos kysymyksessä on muu työpaikkaruokala, omakustannushinnassa voidaan ottaa huomioon lisäksi energia-, hallinto-, ylläpito- ja pääomakustannukset.

2 mom.

Mikäli viranhaltija/työntekijä koulussa, päiväkodissa taikka lastenhuoltolaitoksessa, sairaalassa tai muussa hoitolaitoksessa työvuorossa ollessaan määrätään osallistumaan valvojana tai ohjaajana ruokailuun ns. esimerkkiruokailijana, ei ateriasta tällöin peritä korvausta.

Soveltamisohje

Jollei ateriasta peritä korvausta, se katsotaan verotettavaksi luontoiseduksi.

5 § Luontoissuoritusten korvausten perintä

Luontoissuorituksesta perittävä korvaus (vastike) on kuukausittain pidätettävä viranhaltijan/työntekijän palkasta. Ateriakorvauksen perimistavasta päättää toimivaltainen viranomainen.

Liite 2

Luontoisedut verotuksessa

Verohallinto - Syventävät vero-ohjeet

Antopäivä

4.3.2022

Diaarinumero

VH/1119/00.01.00/2022

Voimassaolo

1.1.2022 - Toistaiseksi

Valtuutussäännös

Laki Verohallinnosta (503/2010) 2 § 2 mom.

5.1 Ravintoedun määritelmä ja järjestämistavat

Ravintoedulla tarkoitetaan järjestelyä, jossa työnantaja tarjoaa palkansaajalle aterian käypää hintaa alempaan hintaan tai täysin vastikkeetta. Ateriana pidetään lounasta, päivällistä ja illallista. Työnantajan järjestämä aamupala ei ole Verohallinnon luontoisetupäätöksessä tarkoitettu ateria eikä siitä muodostu veronalaista etua. Ateriana ei pidetä myöskään työnantajan tarjoamaa kahvia, kahvileipää eikä virvoketarjoilua. Jos kahvileipätarjoilu on kuitenkin niin runsas, että se korvaa normaalin lounasruoan, kyse on ravintoedusta.

Työnantaja voi järjestää ravintoedun useilla eri tavoilla. Edun järjestämistapa vaikuttaa edun arvon laskentaperusteisiin, joista säädetään luontoisetupäätöksessä. Työnantaja voi järjestää ravintoedun:

- a. työpaikka- tai sopimusruokailuna (luontoisetupäätös 10 ja 11 §) tai
- b. kohdennetuilla maksuvälineillä
 - kiinteämääräisillä kohdennetuilla maksuvälineillä (luontoisetupäätös 13 §)
 - saldoon perustuvilla kohdennetuilla maksuvälineillä (luontoisetupäätös 14 §).

Luontoisetupäätöksen 12 §:ssä on myös vahvistettu omat ravintoetuarvot:

- laitosuokailulle
- oppilas- tai muun vastaavan valvonnan yhteydessä saadulle aterialle
- hotelli- ja ravintola-alan henkilökunnan saamalle aterialle
- lentohenkilöstön lennon aikana saamalle aterialle.

5.4 Laitosuokailu

Laitosuokailulla tarkoitetaan ruokailua, joka on järjestetty potilas-, oppilas tai muuna vastaavana ruokailuna. Kyse on ruokailusta, jota ei ole järjestetty ensisijaisesti henkilökuntaa varten.

Laitosuokailulle on vahvistettu oma luontoisetuarvo, jota sovelletaan sairaalan, koulun, päiväkodin, vanhainkodin ja muun vastaavan laitoksen henkilökunnan saamaan ravintoetuun. Tätä arvoa voidaan soveltaa myös silloin, kun ruoka toimitetaan laitospöytästä työnantajan toiseen toimipisteeseen (KHO 3.9.1993 taltio 3165).

Laitosruokailuna saadun ravintoedun arvo on 75 prosenttia tavanomaisen ravintoedun arvosta (luontoisetupäätös 12 §:n 1 momentti).

Oppilaiden tai hoidettavien ruokailun valvonnan yhteydessä saatu ravintoetu arvostetaan 80 prosenttiin edellä mainitusta laitosruokailun arvosta (luontoisetupäätös 12 §:n 1 momentti).

Perhekoti ei ole luontoisetupäätöksessä tarkoitettu laitos. Perhekodin henkilöstön saamaan ravintoetuu sovelletaan siten tavanomaisen ravintoedun arvoa alentamattomana.

Verohallinnon päätös vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista

Antopäivä

22.11.2021

Diaarinumero

VH/5517/00.01.00/2021

Voimassaolo

1.1.2022 - Toistaiseksi

12 §

Sairaalan, koulun, päiväkodin tai muun vastaavan laitoksen henkilökuntaan kuuluvan laitosruokailun yhteydessä saaman ravintoedun raha-arvona pidetään 5,36 € ateriala kohden. Koulun, päiväkodin tai vastaavan laitoksen henkilökunnan oppilaiden tai hoidettavien ruokailun valvonnan yhteydessä saaman ravintoedun arvo on 4,29 € ateriala kohden.

Hotelli- ja ravintola-alan henkilökunnan ja lentohenkilöstön lennon aikana saaman ravintoedun raha-arvona pidetään 6,08 € ateriala kohden.